

Lukian, Die Lügenfreunde (16–19)

16 „Γελοῖα ποιεῖς,“ ἔφη ὁ Ἴων, „ἀπιστῶν ἅπασιν. ἐγὼ γοῦν ἠδέως ἂν ἐροίμην σε, τί περὶ τούτων φῆς ὅσοι τοὺς δαιμονῶντας ἀπαλλάττουσι τῶν δειμάτων οὕτω σαφῶς ἐξάδοντες τὰ φάσματα. καὶ ταῦτα οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν, ἀλλὰ πάντες ἴσασι τὸν Σύρον τὸν ἐκ τῆς Παλαιστίνης, τὸν ἐπὶ τούτῳ σοφιστὴν, ὅσους παραλαβὼν καταπίπτοντας πρὸς τὴν σελήνην καὶ τὸ ὄφθαλμῷ διαστρέφοντας καὶ ἀφροῦ πιμπλαμένους τὸ στόμα ὅμως ἀνίστησι καὶ ἀποπέμπει ἀρτίους τὴν γνώμην, ἐπὶ μισθῷ μεγάλῳ ἀπαλλάξας τῶν δεινῶν. ἐπειδὴν γὰρ ἐπιστὰς κειμένοις ἔρηται ὅθεν εἰσεληλύθασιν εἰς τὸ σῶμα, ὁ μὲν νοσῶν αὐτὸς σιωπᾷ, ὁ δαίμων δὲ ἀποκρίνεται, ἐλληνίζων ἢ βαρβαρίζων ὁπόθεν ἂν αὐτὸς ᾗ, ὅπως τε καὶ ὅθεν εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἄνθρωπον· ὁ δὲ ὄρκους ἐπάγων, εἰ δὲ μὴ πεισθεῖη, καὶ ἀπειλῶν ἐξελαύνει τὸν δαίμονα. ἐγὼ γοῦν καὶ εἶδον ἐξιόντα μέλανα καὶ καπνώδη τὴν χροάν.“

„Οὐ μέγα,“ ἦν δ' ἐγώ, „τὰ τοιαῦτά σε ὁρᾶν, ὧ Ἴων, ὧ γε καὶ αἱ ιδέαι αὐταὶ φαίνονται ἃ ὁ πατὴρ ὑμῶν Πλάτων δείκνυσιν, ἀμαυρόν τι θέαμα ὡς πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀμβλυώττοντας.“

17 „Μόνος γὰρ Ἴων,“ ἔφη ὁ Εὐκράτης, „τὰ τοιαῦτα εἶδεν, οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ δαίμοσιν ἐν τετυχήκασιν οἱ μὲν νύκτωρ, οἱ δὲ μεθ' ἡμέραν; ἐγὼ δὲ οὐχ ἅπαξ ἀλλὰ μυριάκις ἤδη σχέδον τὰ τοιαῦτα τεθέαμαι· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐταραττόμην πρὸς αὐτά, νῦν δὲ δὴ ὑπὸ τοῦ ἔθους οὐδέν τι παράλογον ὁρᾶν μοι δοκῶ, καὶ μάλιστα ἐξ οὗ μοι τὸν δακτύλιον ὁ Ἄραψ ἔδωκε σιδήρου τοῦ ἐκ τῶν σταυρῶν πεποιημένον καὶ τὴν ἐπωδὴν ἐδίδαξεν τὴν πολυώνυμον, ἐκτὸς εἰ μὴ κάμοι ἀπιστήσεις, ὧ Τυχιάδη.“

„Καὶ πῶς ἂν,“ ἦν δ' ἐγώ, „ἀπιστήσαιμι Εὐκράτει τῷ Δείωνος, σοφῷ ἀνδρὶ καὶ μάλιστα ἐλευθερίῳ, τὰ δοκοῦντά οἱ λέγοντι οἴκοι παρ' αὐτῷ ἐπ' ἐξουσίας;“

18 „Τὸ γοῦν περὶ τοῦ ἀνδριάντος,“ ἦ δ' ὅς ὁ Εὐκράτης, „ἅπασι τοῖς ἐπὶ τῆς οἰκίας ὅσαι νύκτες φαινόμενον καὶ παισὶ καὶ νεανίαις καὶ γέρουσι, τοῦτο οὐ παρ' ἐμοῦ μόνον ἀκούσειας ἂν ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων ἀπάντων.“

„Ποίου,“ ἦν δ' ἐγώ, „ἀνδριάντος;“

„Οὐχ ἑώρακας,“ ἔφη, „εἰσιῶν ἐν τῇ αὐλῇ ἀνεστηκότα πάγκαλον ἀνδριάντα, Δημητρίου ἔργον τοῦ ἀνθρωποποιοῦ;“

„Μῶν τὸν δισκεύοντα,“ ἦν δ' ἐγώ, „φῆς, τὸν ἐπικεκυφότα κατὰ τὸ σχῆμα τῆς ἀφέσεως, ἀπεστραμμένον εἰς τὴν δισκοφόρον, ἠρέμα ὀκλάζοντα τῷ ἑτέρῳ, εὐοικότα συναναστησομένῳ μετὰ τῆς βολῆς;“

„Οὐκ ἐκεῖνον,“ ἦ δ' ὅς, „ἐπεὶ τῶν Μύρωνος ἔργων ἐν καὶ τοῦτό ἐστιν, ὁ δισκοβόλος ὃν λέγεις· οὐδὲ τὸν παρ' αὐτόν φημι, τὸν διαδούμενον τὴν κεφαλὴν τῇ ταινίᾳ, τὸν καλόν, Πολυκλείτου γὰρ τοῦτο ἔργον. ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ εἰσιόντων ἄφες, ἐν οἷς καὶ τὰ Κριτίου καὶ Νησιώτου πλάσματα ἔστηκεν, οἱ τυραννοκτόνοι· σὺ δὲ εἶ τινα παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ ἐπιρρέον εἶδες προγάζστορα, φαλαντίαν, ἡμίγυμνον τὴν ἀναβολὴν, ἠνεμωμένον τοῦ πώγωνος τὰς τρίχας ἐνίας, ἐπίσημον τὰς φλέβας, αὐτοανθρώπῳ ὅμοιον, ἐκεῖνον λέγω· Πέλλιχος ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς εἶναι δοκεῖ.“

19 „Νῆ Δί,“ ἦν δ' ἐγώ, „εἶδόν τινα ἐπὶ δεξιὰ τοῦ κρουνοῦ, ταινίας καὶ στεφάνους ξηροὺς ἔχοντα, κατακεχρυσωμένον πετάλοις τὸ στηθός.“

„Ἐγὼ δέ,“ ὁ Εὐκράτης ἔφη, „ἐκεῖνα ἐχρύσωσα, ὁπότε μ' ἰάσατο διὰ τρίτης ὑπὸ τοῦ ἠπιάλου ἀπολλύμενον.“

„Ἦν γὰρ καὶ ἰατρός,“ ἦν δ' ἐγώ, „ὁ βέλτιστος οὗτός Πέλλιχος;“

„Ἔστιν καὶ μὴ σκῶπτε,“ ἦ δ' ὅς ὁ Εὐκράτης, „ἦ σε οὐκ εἰς μακρὰν μέτεισιν ὁ ἀνήρ· οἶδα ἐγὼ ὅσον δύναται οὗτος ὁ ὑπὸ σοῦ γελῶμενος ἀνδριάς. ἦ οὐ νομίζεις τοῦ αὐτοῦ εἶναι καὶ ἐπιπέμπειν ἠπιάλους οἷς ἂν ἐθέλη, εἶ γε καὶ ἀποπέμπειν δυνατὸν αὐτῷ;“

„Ἰλεως,“ ἦν δ' ἐγώ, „ἔστω ὁ ἀνδριάς καὶ ἠπιος οὕτως ἀνδρεῖος ὢν. τί δ' οὖν καὶ ἄλλο ποιοῦντα ὁρᾶτε αὐτὸν ἅπαντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ;“

„Ἐπειδὴν τάχιστα,“ ἔφη, „νῦξ γένηται, ὁ δὲ καταβὰς ἀπὸ τῆς βάσεως ἐφ' ἣ ἔστηκε περίεισιν ἐν κύκλῳ τὴν οἰκίαν, καὶ πάντες ἐντυγχάνομεν αὐτῷ ἐνίοτε καὶ ἄδοντι, καὶ οὐκ ἔστιν ὄντινα ἠδίκησεν· ἐκτρέπεσθαι γὰρ χρὴ μόνον· ὁ δὲ παρέρχεται μηδὲν ἐνοχλήσας τοὺς ἰδόντας. καὶ μὴν καὶ λούεται τὰ πολλὰ καὶ παίζει δι' ὅλης τῆς νυκτός, ὥστε ἀκούειν τοῦ ὕδατος ψοφοῦντος.“

„Ὅρα τοίνυν,“ ἦν δ' ἐγώ, „μὴ οὐχὶ Πέλλιχος ὁ ἀνδριάς, ἀλλὰ Τάλως ὁ Κρήης ὁ τοῦ Μίνωος ἦ· καὶ γὰρ ἐκεῖνος χαλκοῦς τις ἦν τῆς Κρήτης περίπολος. εἰ δὲ μὴ χαλκοῦ, ὦ Εὐκράτες, ἀλλὰ ξύλου πεποίητο, οὐδὲν αὐτὸν ἐκώλυεν οὐ Δημητρίου ἔργον εἶναι, ἀλλὰ τῶν Δαιδάλου τεχνημάτων· δραπετεύει γοῦν, ὡς φῆς, ἀπὸ τῆς βάσεως καὶ οὗτος.“